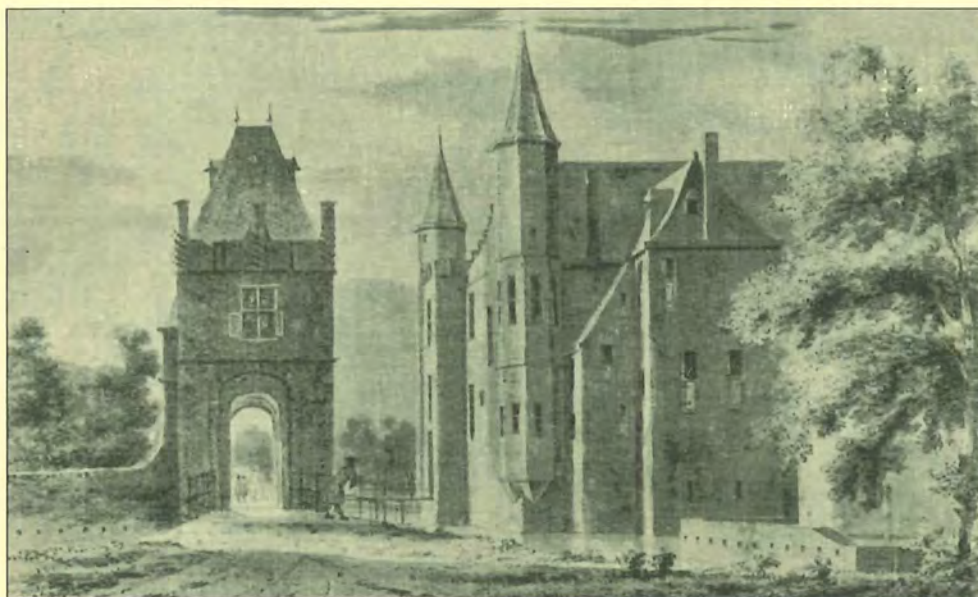

Historische Kring Maarssen

32e Jaargang no. 1, februari 2005

CAFE-RESTAURANT

**„GEESBERGE”
aan de Vecht**

MAARSSSEN

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

RADIO - T.V.

ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Koetsveld Assurantiën

- * PENSIOENEN
- * HYPOTHEKEN
- * BELEGGEN
- * FINANCIERINGEN
- * LEASEN

Raadhuisstraat 15
3603 AV Maarssen

Telefoon: 0346-561 680/567 757
Telefax: 0346-560 869
Onderdeel van Nico Koetsveld Beheer BV

b o d y f a s h i o n

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 ☎ 0346 575343 3601 AK Maarssen

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: B. Visschedijk, voorzitter, Mevr. M. Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346-575222, Mevr. A. Wolters-Dekkers, penningmeester, giro 2907376, J.H.W. van Bommel, H. Blaauw, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. H. Pouderoyen, B. de Ruiter, W. Klever en A. de Zwart.

Lid van verdienste: drs. W. Smits (10-02-94), C.W.P. Bloemendaal (27-02-03).

Erelid: N. van Tricht (10-02-94), Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000), J.H. Sagel (22-02-2001), B. de Ruiter (21-02-2002).

Redactie: B. de Ruiter, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema.

Redactie-adres: Mozartlaan 5, 3603 BD Maarssen, tel.: 0346-565471.

Lidmaatschap: De leden bepalen zelf op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering de contributie voor het lopende jaar. Deze bedraagt thans € 12,00 voor leden, € 9,25 voor het tweede en elk volgende lid op hetzelfde adres. Een tweede lidmaatschap, maar dan zonder periodiek is ook mogelijk en kost slechts € 5,50. Leden in het buitenland betalen € 16,00 i.v.m. de verzendkosten.

Het lidmaatschap is per kalenderjaar, opzeggen vóór het einde van het kalenderjaar.

De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april).

Voor meer informatie en eventueel aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met de ledenadministratie, Mevr. A. Wolters-Dekkers, Mozartlaan 12, 3603 BH Maarssen, tel.: 0346-579940.

Werkgroep archeologie: H. Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346-562425.

Werkgroep archief/bibliotheek: H. Pouderoyen, Fazantenkamp 576, 3607 DG Maarssen, tel.: 0346-569133.

Verkoop losse nummers: B. de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen, tel.: 0346-563599.

ISSN: 1384-0967

32e Jaargang no. 1, februari 2005

Verschijnt 4 x per jaar

Kringnieuws

Algemene Ledenvergadering 24 februari 2005, in de Open Hof.

Op donderdag 24 februari 2005 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Zie voor de convocatie elders in dit periodiek. Let u daarbij ook op de wijzigingen ten aanzien van de notulen van de vorige vergadering en het jaarverslag. Deze worden namelijk niet meer ter vergadering voorgelezen, maar zijn van te voren en op de vergadering te verkrijgen.

Na de pauze zal door een aantal bestuursleden van de Kring met behulp van dia's een serie ansichtkaarten van oud-Maarssen worden gepresenteerd, waarbij een toelichting komt over wat er te zien is. In feite gaan we een wandeling langs de Vecht maken van Cromwijk tot Oud-Zuilen. Daarbij zullen we ook gebruik maken van andere afbeeldingen, waaronder van de huidige situatie. De avond begint om 20.00 uur in de Open Hof.

Architect Philips Vingboons en de buitenplaatsen langs de Vecht, dinsdag 29 maart 2005

Niet voor iedereen zal de naam Vingboons bekend klinken. Toch heeft deze beroemde architect een aantal buitenplaatsen langs de Vecht ontworpen, waaronder Gansenhoeve. Bovendien heeft hij veel

contacten gehad met de Huydecopers van Maarsseveen. Zelfs in het buitenland heeft Vingboons gebouwd. Wellicht hebben sommigen wel eens Slot Bentheim gezien, daarvan is ook een gedeelte van zijn hand.

Voor dit onderwerp komt een uitgesproken deskundige spreker naar Maarssen. Het is de heer K. A. Ottenheim, hoogleraar aan de universiteit van Utrecht. De lezing is in de **Merenhoef** en begint om **20.00 uur**. Zoals bij al onze lezingen hebben leden vrije toegang en betalen niet-leden twee euro entree.

Boeken- en verzamelmarkt op 2 april 2005

Voor de vijfde keer houdt de Historische Kring Maarssen een boekenmarkt, voor de derde achtereenvolgende keer in winkelcentrum Bisonspoor. Dankzij de goede samenwerking met de winkeliersvereniging kunnen we voor een schappelijk prijsje kramen verhuren aan iedereen die boeken, prenten, strips, kaarten en ansichtkaarten te verkopen heeft. Ook zijn er kramen met munten en plaatjesalbums. Gratis taxaties door deskundigen van boeken, schilderijen en grafiek, munten en bankbiljetten, strips en militaire onderscheidingstekens maken het voor bezoekers extra aantrekkelijk. Hebt u belangstelling om als verkoper een kraam te huren, of wilt u informatie: bel Henk Blaauw, tel 562425 of Benno Visschedijk, tel 567596. In de komende jaren zal de markt steeds plaatsvinden op de eerste zaterdag in april.

Jaarlijkse excursie naar Alkmaar, 14 mei 2005

Dit keer gaan we naar Alkmaar. Iedereen denkt daarbij aan de kaasmarkt, maar die is niet op zaterdag. Wij gaan, na een koffiestop onderweg, met gidsen een stadswandeling maken. Tussen de middag kan men op eigen houtje iets eten en drinken. Na de middag maken we een rondvaart door de stad. Daar sommige bruggen slechts 85 centimeter hoog zijn, is bukken daarbij wel verstandig! Alkmaar bezit een bijzondere Grote Kerk en heeft talloze fraaie oude panden, vooral rond het Waagplein. Daarbij heeft het ook een gezellig centrum.

Voor leden kost de excursie € 17,00 en voor niet-leden € 20,00. Inbegrepen is daarbij de busreis, koffie onderweg, een begeleide wandeling en de boottocht. Opgeven kan door een telefoontje naar onze penningmeester, Aukje Wolters, tel 579940. Bellen tussen 19.00 en 20.00 uur. De ervaring leert dat de belangstelling groot is, wacht dus niet te lang met reserveren want vol is vol.

Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 2002/2003

Iedere twee jaar verschijnt een overzicht van de provinciale archeologische activiteiten in boekvorm. Over de jaren 2002 en 2003 is het zelfs een fors boek geworden: 384 pagina's. De opgravingen rond Leidsche Rijn zijn daar mede debet aan. Via de Historische Kring kunt u tegen gereduceerde prijs een exemplaar bemachtigen. De kosten zijn dan euro 2,50 in plaats van de winkelprijs van euro 7,50. Een telefoontje naar Benno Visschedijk is daarvoor voldoende, tel.567596. De voorraad is overigens beperkt.

Schenkingen.

Van de heer Chr.Odijk kregen we een serie foto's van de eerste dagen na 5 mei 1945 in Maarssen.

Website HKM

U kunt onze website vinden onder www.historischekringmaarssen.nl.

Ria Tijhuis, secretaris

Bij de voorplaat

Het slot te Zuilen aan den ingang 1731 door C. Pronk

Voor de eerste keer deze jaargang geen prentbriefkaart, maar een ander soort afbeelding op de omslag van het periodiek. De reden hiervan is niet dat er geen ansichtkaarten van het Slot Zuilen in Oud-Zuilen zouden bestaan. Nee, die zijn er van zo'n mooi, beeldbepalend kasteel vanzelfsprekend bij de vleet. Maar aangezien er in het jaar 2005 vele activiteiten rond het slot Zuilen zijn gepland, waaronder de herdenking van het feit dat twee honderd jaar geleden, op 27 december 1805, Isabelle de Charrière (beter bekend als Belle van Zuylen) in Zwitserland overleed, leek het een goed idee een plaatje te kiezen dat het slot toont zoals het er uitzag in de tijd dat Belle, officieel Agneta Elisabeth van Tuyll van Serooskerken (1740-1805), in Utrecht werd geboren. Tijdens haar Nederlandse jaren verbleef Belle van Zuylen vooral in de zomermaanden dikwijls op het kasteel. De afbeelding betreft een in 1735 met Oost Indische inkt gemaakte, gewassen pentekening door de Amsterdammer Cornelis Pronk (1691-1759). Pronk is vooral bekend vanwege zijn topografische tekeningen. Behalve het slot Zuilen is ook de zogeheten voorpoort, waardoor nog steeds alle bezoekers het kasteelterrein betreden, zeer nauwkeurig afgebeeld. Hopelijk zijn dat er in 2005, tijdens het Jaar van het Kasteel, velen!

J.H. Sagel

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.
De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.
U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 maart 2005.

Kring Kroniek

Van de redactie

Ook dit jaar wil ik alle auteurs bedanken voor hun pennevruchten en Bert de Ruiter voor zijn correctieve vaardigheden, zonder hun bijdrage zou er geen periodiek kunnen verschijnen. Het record van het aantal pagina's is dit jaar weer gebroken, wij hebben totaal 136 pagina's gedraaid. Als redactie moesten wij dit jaar afscheid nemen van Nolda Hogenhout, iemand die tot het laatst toe met hart en ziel het periodiek toegewijd is geweest.

Na bijna vijftig jaar in Maarssen gewoond te hebben gaan wij, nadat het ons gelukt zal zijn ons huis te verkopen, dit prachtige dorp verruilen voor onze geboortestad Amsterdam, de stad waarmee de geschiedenis van Maarssen, via de Huydecopers, zo nauw verbonden is. Wij, mijn man en ik, werden in 1981 lid van de Kring. Onze ervaring is dat het inburgeren in een nieuwe gemeente via een lidmaatschap van een historische vereniging een heel leuke manier is om je snel in je nieuwe woonplaats thuis te voelen. Vanaf 1994 heb ik deel uitgemaakt van de redactie en het bestuur van de Kring en geleidelijk aan heb ik mijn ideeën omtrent het periodiek kunnen verwezenlijken. In de loop van dit jaar zult u merken dat anderen mijn taak gaan overnemen.

Marja Hatzmann

Vrijwilligersmarkt in Bisonspoor op 5 november 2004

Elk jaar vindt op de eerste zaterdag in november de Maarssense vrijwilligersmarkt plaats. De Historische Kring Maarssen heeft daar altijd een kraam, de afgelopen jaren steeds naast het Museum Maarssen. Ook op dit gebied werken we nauw samen.

Dit keer hebben we op de kraam onder meer aandacht besteed aan de kort daarvoor langs de Vecht herplaatste replica van een rolpaal. Veel belangstellenden komen op zo'n dag langs onze kraam, we verkopen het een en ander van onze spullen en we boeken diverse nieuwe leden.

Nederlandse landschapsschilderkunst in Slot Zuylen

Jaap Versteegh, bekend van galerie Pygmalion aan de Langegracht in Maarssen, hield op 11 november 2004 een lezing over de ontwikkeling van de Nederlandse landschapsschilderkunst in de loop van de negentiende eeuw. Vechtschilders zoals Nicolaas Bastert kwamen in zijn verhaal uiteraard voor. Een bijzonder interessante lezing door een gedreven spreker, waarbij de locatie een bijzondere rol speelde: we waren namelijk te gast in Slot Zuylen.

Oud-Zuilen... Iedere boer draagt zijn eigen leed...

Cornelis van der Vaart blikt terug

Een zonnige morgen in het vroege najaar, herfstasters in het tuintje bij de sloot. Wilgen hangen over het water, het planken bruggetje wat vochtig nog van de dauw. Slot Zuylen laat achter geelgroen lover zijn silhouet zien. Een machtig gevaarte in vergelijking met de lage boerderijbebouwing van de aan de Groeneweg gelegen 'Willemshoeve'. In de rentenierswoning 'naastan' blikt Cornelis van der Vaart terug. Zijn aanvankelijke weerstand - och nee, vraag het maar aan mijn zoon Steef, die weet er alles van - is opgelost als suiker in de koffie die nu dampend op tafel staat. Oh ja, ik kan me alles nog heel goed herinneren... zegt hij met een bescheiden glimlach. Glinsterogjes achter brilleglazen, de hand soms door het dunne haar krabbelend. Tja... hoe was het ook weer... Een verhaal dat begint ten tijde van de Eerste Wereldoorlog.

Geboren op 4 oktober 1913 in Oud-Maarsseveen is Cornelis van der Vaart nummer zes van de zeven kinderen. Vader boert aan de Looydijk. Als die hoeve wordt verkocht - een broer van vader wordt de nieuwe pachter - verhuist het gezin naar Oud-Zuilen waar aan de Groeneweg nummer 1 de 'Willemshoeve' wordt gepacht van baron Van Tuyl van Serooskerken. Vierentwintig bunders toen, waarvan meerdere bunders water. Ja, daar moest ook voor betaald worden. Hoeveel? Veertig gulden voor tweeëneenhalve bundel was het geloof ik voor de oorlog...

Voor dit verhaal verder gaat eerst terug naar het begin. Het jaar 1916. Ja, ik was drie toen ik hier kwam wonen. Als kind naar de Emmaschool, waarvan meester Van der Wilt het hoofd was. Een kleine school met gezamenlijke klassen. Natuurlijk altijd schone kleren aan en thuis direct in oud spul. Dat was je zo gewend. Melken kon ik op mijn negende. Mijn zus Ant was al tien... weet ik. Nee, ze zijn er alle zes niet meer, ik ben de laatste... De schouders gaan wat omhoog, alsof Cornelis zelf niet begrijpt waarom juist hij er nog is. Eenennegentig jaar. Ruim twaalf toen hij van school kwam. Vanaf die tijd altijd gewerkt. Altijd... het woordje wordt met enige nadruk en toch ook weer bescheiden uitgesproken. Vroeg eruit, jazer. Van vier tot zes uur 's ochtends werd er gemolken, ik molk als jonge jongen zo'n vier tot vijf koeien. Jansje, Marie en Anna... als ik ze riep kwamen ze vanzelf. In 1935 hadden we vijfendertig koeien. Na het melken een snee brood en om acht uur ontbijt, brood met koffie en dan het land in, naar boven toe... Naar boven toe...? Nou ja, zo noemden we dat, het land in. Er moest gemaaid en gehooid worden en dát land

lag het verste weg. De koeien graasden natuurlijk dichtbij. Zeven bundel hooiland, alles met de zeis maaien. Voor een bundel had ik wel anderhalve dag nodig. Oh ja, achter elkaar door. De hele dag - tot melkenstijd natuurlijk - op het land 'boven' met brood en thee. Na het maaien het bij elkaar harken. We maakten walletjes door de grassnede van twee kanten naar elkaar toe te halen. Zo'n walletje noemde je een wiers. Boven aan de hark zat een ijzeren gripper waarmee je het bijeengehakte op kon tassen. Als er een donkere wolk aankwam dan hoopte je natuurlijk dat die overdreef. Ja, we leefden erg met de natuur. Gras moest tenslotte drogen anders kwam er met half droog gras hooibroei. Ja, dat hebben we een keer gehad. Spannend... nee net geen brand gelukkig. Met burens hebben we toen de hooiberg uitgehaald. Het ging nog net. Cornelis zucht en glimlacht. Maaien en harken en dan stapelen en dan 'hoog op de gele wagen...' Drie stapels hoog. Iemand boven op om de steek aan te nemen. Iedereen hielp. Tot 's avonds laat, tot het helemaal donker was. Het moest af. Speciaal met dreigend weer - onweer in augustus - was het haasten om alles droog binnen te krijgen. En dan was er koffie? Misschien, ik weet het niet zo... je was moe en de volgende morgen moest je toch ook weer vroeg op om te melken... Nee, ik denk dat we toch gauw ons bed opzochten...

In 1938 overlijdt vader. Hij had verkalking aan de benen en zat op het laatst altijd in het verband... Moeder overlijdt in 1944. Stille kanker heette het in die tijd. Anderhalf jaar blijft hij met zijn jongere zus Stijntje samen op de boerderij. Op zijn tweeëndertigste verjaardag trouwt hij met Neeltje Gijzen uit Abcoude. Haar vader boerde eerst in

Afb. 1. De Willemshoeve aan de Groeneweg.

Kockengen en daar was de buurman familie van Cornelis en zo is het gekomen... Zestig jaar geleden de eerste verliefde blik.

Na een kop koffie gaat het verhaal verder.

Kees Klein was nog net elf jaar toen hij als knecht in de kost kwam voor een paar gulden per week. Een knecht was in de kost. Een arbeider... die kwam en ging. Dat is het verschil.

Ook 's middags was het van vier tot zes uur melkenstijd. Ja, die melk werd tweemaal daags opgehaald door de melkrijder. Destijds Stoet, die zelf de melk uitventte. We hadden vier of vijf melkbussen bij de brug staan. Veertig liter kon er in. Later ging de melk naar de Utrechtse melkfabriek. We beurden vijf cent voor volle melk en 2,5 cent voor een liter overmelk. Overmelk? Nou... zomers gaven de koeien natuurlijk meer en dan werd je gekort op de overproductie.

Oh nee, we maakten geen kaas hier. Wel in Oud-Maarsseveen, maar hier wou het niet. Dat kwam onder andere door het hoge Vechtwater. Vrijwel ieder jaar in het najaar (tot ± 1930) overstroming. Alles onder water, je kon er soms met een schuit overheen. Welnee... nooit schadevergoeding. Iedere boer droeg zijn eigen leed... een zin die met

een zekere berusting wordt uitgesproken.

We hebben stormschade gehad... twee koeien zijn ooit verdronken... tweemaal hebben we mond- en klauwzeer in de stal gehad, ook een keer 'vuur' in de uier (een infectie waarbij de uier blauw verkleurd). En dan hadden we koeien met 'scherp' in de maag. Nu gebruiken ze een magneet om dat uit de maag te krijgen, maar destijds betekende dat vaak een dode koe. Nee, als er een veearts bij moest komen, dan was het niet goed. Ook bij het kalven bijvoorbeeld, als een kalf dwars lag en er niet uit kon, moest het er in stukken uit... daar was dan ook de veearts voor nodig. Ieder boer droeg zijn eigen leed... het echoot nog na in de kamer.

Natuurlijk hielp je elkaar. Bij hooibroei de berg uit elkaar halen, aan een kalf trekken als dat niet wilde komen. Stond er een koe in het water dan was het soms ook een heel karwei. Het zand zat tien meter diep, dus in het veen kon een zwaar beest diep wegzakken. Dat mocht nooit te lang duren. Cornelis verhaalt hoe op een zondagmorgen met man en macht getrokken werd. Zelf met behulp van een paard lukte het niet en tenslotte moest de tractor van De Feyter er aan te pas ko-

men. Je hielp elkaar vanzelfsprekend. Namen worden genoemd. Hein Walderveen en Gert Timmer, ook allebei op een hoeve aan de Groeneweg.

Toen en nu... verschillen van dag en nacht. Bij mond- en klauwzeer waren de koeien zo'n vijf dagen ziek Ontstoken blaren in de mond. Ik gaf ze wat los gras in de bek... vertelt Cornelis en klontjes meel. Ging het iets beter dan konden ze dunne slobber naar binnen krijgen. De hoeven zetten op en de zweren ertussen smeerde ik in met olie... en het melken ging gewoon door. Ze gaven wel minder, ook al omdat de spenen gingen vervellen. Je kon het ook wel aan de melk merken, die smaakte niet lekker. Maar verder... niks geen drukte. Buiten melken deden we zomers natuurlijk. Ja, ook bij noodweer. Gelukkig nooit inslag meegemaakt. Ja, toch een keer... lichtte de emmer tussen mijn knieën ineens erg op! Weer de ietwat ongelovige blik, vermengd met verwondering.

Dank aan de schepper? Oh zeker... ja, de kerkgang werd trouw gemaakt. De voormalige slotkapel was ook de enige plek waar ze de baron en zijn familie ontmoetten. Verder was er afstand. De jonkers gingen naar een school in de stad en catechisatie werd ook apart gegeven. Op de weg ging keurig de pet af. Dag meneer baron... en deze lichtte de hoed. Oh zeker, de baron was heel goed... In slechte tijden kon de pacht neerwaards worden bijgesteld, ook omgekeerd in de vette jaren. Tweemaal 's jaars werd de pacht betaald, mei en november, in klinkende munt. In de bibliotheek op het slot. Een kwartier per pachter (er waren er vijftien), alles op afspraak. Netjes gekleed, dat spreekt.

De baron en de zijnen jaagden in het seizoen. Vrouwtjeseenden werden nimmer afgeschoten, de woerden waren het mikpunt, ook kraaien en een enkele haas. Feestelijke gebeurtenissen op het kasteel, een jonkersbruiloft... dan werden alle pachters van de Groeneweg en de Lageweide uitgenodigd voor een maaltijd. De boeren gaven samen een cadeau en bij een eigen bruiloft kwam er ook een present. Een schilderij... Cornelis weifelt, het is ook al zo lang geleden. Ja, een schilderij, geloof ik, kregen we met ons trouwen.

Nog een paar namen. Jan Kazius, die particulier chauffeur was bij de baron. Toon Hardeman, die baas was over het werkvolk van het kasteel. Acht man voor onderhoud van onder meer bos en tuin. Het hoorde allemaal bij het plaatje van

Afb.2. Cornelis v.d. Vaart met zijn hond Max.

de pachtboer.

Hoe ging het in de oorlog? Ach, we hadden een gezin uit Ottersum, zes kinderen. Zeven maanden lang. Van Duitsers merkten we niet veel, soms iemand op de werf om te kijken. We maakten zelf boter, hadden dus karnemelk en bij het kalveren de biest. Een mud aardappelen deed vierhonderd gulden, weet ik nog... en de melk deed een kwartje de liter. Ach welnee, we zijn er geen cent beter van geworden... Cornelis lacht en gaat wat verzitten. Ik was nog niet getrouwd, geen gezin... wat had ikzelf nou nodig... Je hielp waar het nodig was. En er volgt een verhaal hoe in de winter in de nacht met paard en wagen een dokter gealarmeerd moest worden omdat van het geëvacueerde gezin de vrouw moest bevalen. Doe wel en zie niet om... klinkt er in door. Natuurlijk nooit met vakantie! Bruiloften en familiedagen waren de uitjes. De familie in Oud-Maarsseveen werd per brik bezocht. Plek voor

tien mensen, losse lantaarns met een kaars als verlichting langs de meestal onverlichte wegen. Langs de Vecht, dan via de Schoutensteeg naar de Maarsseveensevaart en de Looijdijk. Anderhalf uur rijden. Het paard liep aan een stuk door. De burens zorgden dan voor de melkerij. Zo kon het dan echt een dagje-uit worden.

Foto's? Vraag dat maar aan Steef, ik heb ze allemaal aan hem gegeven. Aan de wand hangt de familie. Zijn kinderrijke gezin is uitgevlogen, klein- en achterkleinkinderen. Het was... gaat heen en vermenigvuldigt u... Het aantal kleinen wordt genoemd, met een trots lachje. Jammer, zijn vrouw is - tijdelijk - in het verpleeghuis. Ze komt terug, dat is zeker. Dat is ook zijn zorg. En verder... Het is goed zo... Nee, geen speciale wensen, welnee. Zijn diamanten bruiloft mischien. De schouders gaan wat omhoog en er

wordt wat geknikt. De mens wikt, God beschikt. Op de Emmaschool, de ramen open, heeft de klas ooit het vers van Staring gezongen... *Sikkels klinken, sikkels blinken, ruisend valt het graan Zie de bindsters garen! Zie, in lange scharen, garf bij garven staan...* En meer dan tachtig jaar geleden zong kleine Cornelis wellicht ook nog het slot-couplet *„Slaaf uw ogen naar den hoge, alles kwam van daar!*

Auke Hoekstra

1. Alweer een kleine dertig jaar opvolger en bewoner van de Willemshoeve.
2. Garf: bos afgemaaide en samengebonden graanhalmen, ook wel schoof genoemd.

De foto's zijn eigendom van de familie Van der Vaart.

Het jaar 1982 in Maarssen

Ook deze keer maakte ik voor dit artikel weer dankbaar gebruik van de documentatiemappen waarin artikelen uit dag- en weekbladen, die betrekking hebben op de gemeente Maarssen, zijn samengebracht.

Eind december 1981 telt Maarssen 30915 inwoners. Burgemeester Q. Waverijn en de wethouders P. Rombouts, P.v.d.A, C. van den Oosten, VVD en C. de Vries, CDA (tevens loco-burgemeester) vormen het college.

In Maarssenbroek krijgt winkelcentrum Bisonspoor vorm.

Januari. Loco-burgemeester Cor de Vries neemt de nieuwjaarsreceptie waar. CPN-kamerlid Marcus Bakker spreekt op een bijeenkomst van de CPN in Maarssen. Leerlingen van de Ten Boomschool worden jeugdschaakkampioen. De tragedie rond de huisvesting van de muziekschool blijft voortduren. De oude Burgemeester De Ruiterschool, die plaats biedt aan vele verenigingen, moet worden afgebroken. Het 'kursusprojekt' organiseert extra naaicursussen wegens grote belangstelling. Stichting O.W.M. Ons Welzijn Maarssen organiseert een informatieavond over acupunctuur. Kennismakingsavonden in het nieuwe RK kerkcentrum in Maarssenbroek. Herman Brood treedt 30 januari op in de Kasbah. Vijftig jaar toneel van Maarssen '32. De Eerste Maarssense Accordeon Vereniging viert haar 25-jarig jubileum. De Hockeyvereniging bestaat al weer 10 jaar.

Februari De gemeente gaat de mogelijkheid van deeltijdbanen onderzoeken. Het streven is om 10% van de huidige arbeidsplaatsen in deeltijd te bezetten. De wethouders Rombouts en Van den Oosten willen de financiële meevallers in de onroerendgoedbelasting verwerken. Door de bezuinigingen is de steun van het opbouwwerk aan diverse groeperingen ernstig in gevaar. De bocht in de Verlengde Dr. Plesmanlaan bij Merenhoef wordt er door het vrachtverkeer uitgereden. Een inbreker, die in het politiebureau wordt vastgehouden, weet te ontsnappen.

In **Maart** speelt er veel op het politieke front. Elles Bense (Progressieve Partij) stapt uit de raad: 'Er is geen wezenlijke discussie'. Lijsttrekker van PvdA/PPR Joop Verdonk: 'Werken aan éénwording van Maarssen en Maarssenbroek'. De **Communistische Partij Nederland** gaat in de Raad samen met de

Passifistisch Socialistische Partij. In gesprek met statenlid Cees van den Oosten: 'Ik heb vertrouwen in het oordeel van de kiezers'. In Reigerskamp wordt het tijd voor de oprichting van een wijkcentrum. De duikploeg van de Maarssense Vrijwillige Brandweer bestaat 12 ½ jaar. Op 12 maart is de opening van de Openbare Bibliotheek in Maarssenbroek. De bazar in de Open Hof ten bate van de gereformeerde kerken in Maarssen brengt f. 15.750,- op.

In **April** gaat de eerste paal de grond in voor het nieuwe politiebureau in Maarssenbroek. Vanaf het station wordt een trein bekogeld met stenen. De Montessorischool viert haar eerste lustrum. In Tienhoven bestaat de zondagschool 'Komt tot mij' honderd jaar. De Molukse gemeenschap wil graag over een eigen gebouw kunnen beschikken. Slagerij Dorresteyn bestaat honderd jaar.

Mei. Wil Hulsebosch van de lijst PSP/CPN: 'Er moet in de Maarssense politiek meer naar de vrouwen geluisterd worden'. In het Amsterdam-Rijnkanaal wordt de brand op een Deens passagiersschip vak-kundig geblust door de brandweer Maarssen. Op de Kaatsbaanbrug en de Termeerbrug zijn klokken aangebracht, die de tijd aangeven dat de brug opengaat voor de scheepvaart. De ramen van het uitgewoone en uitgeleefde hotel-restaurant De Harmonie worden dichtgetimmerd. De Vietnamese leerlingen op de basisschool De Oase doen het buitengewoon goed. Op zondag 8 mei wordt het sociaal/cultureel centrum 't Zand geopend door wethouder Rombouts. Op 21 mei wordt door de Maarssense kunsthistoricus Frits Bless een expositie geopend van werk van Willem van Leusden in 't Zand. Door het mooie weer is het al druk aan de Maarsseveense Plassen.

Juni. Bij de gemeenteverkiezingen is de VVD erin geslaagd de eerste plaats te bezetten voor het CDA. Gemeentesecretaris Van den Bosch verlaat Maarssen na zes jaar. In die zes jaar groeide het aantal inwoners van 18.000 naar 31.000. Belangengroep Kamelenspoor wordt een vereniging. De Jan-Geerteschool wordt officieel geopend. De Julianamavo betreft een nieuw gebouw in Maarssenbroek. De gereformeerde kerk in Maarssenbroek krijgt een eerste eigen predikant, dominee Marsman. Winkeliers vereniging 'Hartje Maarssen' organiseert een grote braderie in het centrum. De RA-BO bank Maarssen werd 75 jaar geleden gesticht. De Jazz-gymnastiekdemonstratie onder leiding van Hanni Swart in Sporthal Bisonspoor werd een enorm succes.

Juli. De verkiezingen zijn achter de rug, de VVD krijgt voor het eerste twee wethouders in het college en het CDA en de PvdA ieder één. Het fietspad rond de Maarsseveense Plassen is bijna klaar. De Emmaschool in Oud-Zuilen bestaat 95 jaar. Ter gelegenheid waarvan in Oud-Zuilen grote zomerfeesten worden gehouden. Basisschool De Koerier levert de eerste zesde-klassers af, die hun hele schooltijd op De Koerier hebben doorgebracht. In de dorpskerk aan de Kerkweg geeft Herman van Vliet een orgelconcert. Meer dan zeventig jaar na de bevrijding reikt burgemeester Waverijn de Verzetshedenkingskruisen uit aan de heer Kersbergen en de heer en mevrouw Teuben-Haas. In het Bisonbad zwemt het duizendste kind af sinds de opening.

Augustus. Ter gelegenheid van zijn veertigjarig-jubileum als overheidsdienaar schenkt burgemeester Waverijn de gemeente een zonneklok voor in de pas verbouwde raadszaal. Het afmeren van plezierboten langs de Maarssense grachten veroorzaakt veel overlast voor de aanwonenden. Er passeren ruim 200 boten per dag, de brugwachter sinds twee jaar de heer Bosker, bedient zowel de Kaatsbaanbrug als de Ter Meerbrug. Het Sigaren Magazijn aan de Breedstraat bestaat 75 jaar, mevrouw Van Kooten-van Rossum, de eigenaresse, heeft besloten er per 1 januari 1983 mee te stoppen. Aan het eind van de maand augustus telde de gemeente Maarssen 32107 inwoners.

September. Het nieuwe college is gevormd. Voor de VVD zijn de wethouders Van den Oosten en Teuben benoemd, voor de PvdA blijft wethouder Rombouts en voor het CDA blijft De Vries. De Progressieve Partij Maarssen wordt opgeheven. Wethouder Dijker van het CDA neemt afscheid. Na vele klachten van bewoners wordt de wijk Antilopespoor grondig schoongemaakt. In Bloemstede wordt kinderdagverblijf d'Ukkies geopend. De mensen staan in de rij voor de cursusmarkt in 't Zand. Meer dan 900 mensen schrijven zich in. Het opbouwwerk is blij met een betere behuizing in Fazan-

tenkamp. Mevrouw Feijten vertrekt voor de derde maal met hulpgoederen naar Polen. Jongerenso-
ciëteit Haddekik, gevestigd in de Open Hofkerk aan de Kerkweg, start haar dertiende seizoen. De
schutsluis aan de Dwarsdijk in Tienhoven bij de Trouwe Wachter is weer in ere hersteld. Dirkson Mul-
timarkten opent een supermarkt in het voormalig pand van Reith. De ingang is aan het Harmonie-
plein.

Oktober. Wethouder Van den Oosten slaat de eerste paal voor vijfenzeventig premiehuurwoningen in
Reigerskamp. Prinses Juliana komt naar Maarssen om het Projekt Beschermd Wonen officieel te
openen en te dopen tot Willem van Hoornhof. Meer bewegen voor ouderen in 't Zand. Het bewoners-
koor van Maria Dommer bestaat vijftien jaar. De heren N. v.d. Bosch en B. Noordermeer worden on-
derscheiden met de Dr. Tilanusonderscheiding wegens een lidmaatschap van 25 jaar of langer van
de EHBO. Adèle Bloemendaal geeft een koffieconcert in 't Zand. Bison Bowling Maarssen opent haar
poorten. Jeu de Boules wordt gespeeld in park Goudestein.

November. De heer A.G.J. van der Haar wordt benoemd tot nieuwe gemeentesecretaris. Op 13 no-
vember neemt de Maarssense Vrijwillige Brandweer, onder leiding van commandant Ter Wee een
nieuw hulpverleningsvoertuig in ontvangst, de maarssen 518. Voorsorteren van de post voor de wijk
Maarssenbroek vindt van nu af plaats in een dependance aan de Handelsweg i.p.v. op het postkan-
toor aan de Julianaweg. Na 99 jaar wordt het kruis van de toren van de RK kerk gerestaureerd. E.
Munnig Schmidt en A.J.A.M. Lisman publiceren hun boek 'Plaatsen aan de Vecht en Angstel'. De
molen langs de Oostwaard krijgt zijn wieken terug. De molen wordt zowel van buiten als van binnen
grondig gerestaureerd. Soli Deo Gloria viert 60-jarig jubileum. Winkelcentrum Bisonspoor viert één
jarig bestaan.

December. Er komt een voorstel voor jeugdaccommodatie in Antilopespoor. In Oud-Zuilen worden
zestien woningen aan het Van Tuylplantsoen gerenoveerd, de woningen stammen uit 1957. Wethou-
der De Vries heeft de Raad laten weten dat de plannen met de oude De Ruiterschool in de Breed-
straat moeten passen in de historische omgeving van het oude centrum. De verontreinigingsheffing
bedraagt f.198,28 per gezin per jaar. In december zijn er 1962 geregistreerde woningzoekenden. In
de hevige storm van 9 op 10 december valt er een boom over de Straatweg bij de Hogebrug, het ver-
keer moet omgeleid worden. Ook in de tuin van Hazenburg is schade. Hier valt een 250-jaar oude
boom om en komt gedeeltelijk terecht in de Vecht. Het kruis wordt weer teruggeplaatst op de toren
van de RK kerk. Het Maarssens Symphonie Orkest treedt voor het eerst voor het voetlicht in 't Zand.

Marja Hatzmann

Afb.2. De bolling in de weg midden op de foto geeft het brugje aan in de Diependaalsedijk. Links de Endelhovenlaan. Rechts op de voorgrond splitst de sloot zich vroeger in twee richtingen. Het op de foto al verdwenen rechtdoorgaande gedeelte was de doorvaart in de Kortelaan (afb.1.) Het brugje is weg, de bolling in de weg is gebleven.
Foto: particulier bezit.

hebbenden ontvingen een sleutel om te allen tijde ongehinderd in en uit te kunnen varen. De brug in het 'Santpad', de boom met toebehoren en de sloot zullen, 'ten Eeuwigen Dage ten gemeene kosten..... onderhouden worden'.³ In deze akte staat verder nog 'edog zullen de aanvragers geene schuit of Eenig vaartuig geladen of ongeladen in de gemelde Sloot laten leggen nog op de kanten van de Sloot en grond van de eigenaren van Vechtoever en Endelhoven.

Ongedateerd maar wel uit dezelfde periode is een deel van een andere akte bekend. Daarin werd permissie verleend tot het leggen van een sluis en een duiker in de Diependaalsedijk. Deze moeten gelegen hebben bij het vroegere brugje in de Diependaalsedijk bij de T-kruising met de Endelhovenlaan. (Afb.1 en 2) In deze akte werd verder geregeld dat de brug op de buitenplaats Diependaal door eigenaar Johannis Matroos anderhalve voet, dat is $\pm 0,5$ meter, hoger gelegd moest worden ter wille van een betere doorvaart bij hoog water. Verder volgt in de akte nog: 'De poorten en poortkamers aan de beide Eijndens

van dezelve (de Endelhovenlaan) aan Santpad ende den diependaalsedijk dewelke.....'de eigenaar van Endelhoven 'voor zijn privé in Eigendom zal behouden, gebruiken en afsluiten zoo hij te raade zal worden zonder bekreun van de' andere huiseigenaren genoemd in deze akte. Bij 'poorten' kunnen we denken aan toegangshekken. Maar wat moeten we ons voorstellen bij 'poortkamers'? ⁴

De waterweg naar de Vecht was een onderwerp van voortdurende zorg. In een derde akte uit dezelfde periode staat dat in 1755 nieuwe sluisdeuren werden aangebracht bij de brug in het Zandpad bij Vechtoever. Het betreft deuren aan de Vechtzijde (afb. 3) Om het effect van de werking van de sluis te verhogen verplichtten de eigenaren van Endelhoven en Vechtoever zich op hun kosten het Zandpad voor hun buitenplaatsen te verhogen. De kosten van de sluis werden gelijkelijk gedragen door de heren Willem Henskens (nieuwe eigenaar van Diependaal), Adriaan Cloeting van Westenappel (Vechtoever) en Paulus Renouard (Endelhoven). Bij de bediening van de

Afb.3. Het brugje in het Zandpad bij Vechtoever. Aan de Vechtzijde is nog iets te zien van de ophanging van de sluisdeuren. De toestand van het metselwerk, vooral in de onderdoorgang, baart zorgen.

Foto: Hans van Bommel.

sluis moest rekening worden gehouden met drie waterstanden. Deze waren gerelateerd aan de hoogte van de moestuin van Diependaal. Het eerste peil werd A genoemd en was gesteld op de waterhoogte waarop de moestuin van Diependaal twee voet hoger was. De sluisdeuren mochten dan niet gesloten worden. Dit was onder meer in verband met de verversing van het water in dat gebied. Het peil B werd op de hoogte aangebracht waarop de *'voorschreven moeshoff'* één voet en vier duim boven het waterniveau van de Vecht was. De sluisdeuren werden dan gesloten *'doch zal het de geïnteresseerden⁵ alsdan vrijstaan hetzelfde te mogen openen om enige noodwendigheden af en naar de geïnteresseerden hofsteden te mogen voeren.....'*. Maar het ging er dan om zo weinig mogelijk water in te laten en mocht een knecht, tuinman of daghuurder na gebruik de sluisdeuren niet direct sluiten dan moest één ducaat boete betaald worden ten gunste van Maarsseveense armen. Het peil C werd gesteld op die hoogte waarop de moestuin nog één voet boven het water uitstak. De sluisdeuren mochten dan onder geen beding worden

geopend. In één van de sluisdeuren was een schuif gemaakt, om enig vers water in te laten als de sluis zes achtereenvolgende dagen gesloten bleef. Misbruik van sluis of schuif werd gestraft met een boete van vier ducaten, die eveneens ten goede kwamen aan de armen. Om misbruik van de sluis door derden te voorkomen, hadden alleen de aan de overeenkomst deelnemende heren een sleutel om de sluisdeuren en de schuif te kunnen bedienen.

In deze akte van 1755 kwam opnieuw de brug op Diependaal aan de orde. Blijkbaar had Johannis Matroos deze niet op de vereiste hoogte gebracht, want de nieuwe eigenaar Willem Henskens kreeg dezelfde verplichting opgelegd.

De oudst bekende afspraak over het onderhoud van de sluizen in dit gebied is te vinden in de hier vòòr besproken akte van 1661. Daarin staat: *'..... blijvende de onkosten van sluijsen alleen tot lasten van de geenen die d'selve comen te gebruijcken.....'* De jongste, ons bekende overeenkomst, is uit de tijd lang na de afbraak van het huis Diependaal. Op 24 november 1891 kwamen de volgende heren bijeen: 1. Jonkheer

Afb.4. Toen de sluisdeuren versleten waren, is waarschijnlijk na de Tweede Wereldoorlog gekozen voor deze goedkopere oplossing aan de andere zijde van de brug. De staande gedeeltes, waar de schotten in werden neergelaten en werden opgehaald, bevinden zich nog aan de brug.

Foto: Archief HKM

Karel Joost Maria Huydecoper (voor zichzelf, maar ook als gemachtigde van zijn broers en zusters), 2. Nicolaas Wijnen, timmerman te Maarsseveen, 3. Jacobus Herman Kluitgen, 4. Jan Hageman. De eerste twee waren de eigenaren van het grondgebied van de vroegere buitenplaats Diependaal, nr.3 was eigenaar van Vechtoever en nr.4 was dat van Endelhoven. De eerste drie vonden dat de sluis in het Zandpad met spoed moest worden gerepareerd i.v.m. mogelijke wateroverlast. Hageman vond dat de werkzaamheden nog wel een jaar uitgesteld konden worden. Hij stelde zich verantwoordelijk bij eventuele waterschade. Na dat jaar zijn de deuren waarschijnlijk gerepareerd, want ze hebben zeker nog dienst gedaan tot het einde van de Tweede Wereldoorlog. Kennelijk waren de deuren toen opnieuw aan reparatie toe want 'In de oorlog maakte de heer G.P. de Rijk de gleu-

ven en kieren in de sluisdeuren dicht met zakken en planken om het hoge Vechtwater te weren. De Duitsers maakten dit ongedaan door een granaat tegen de deuren te gooien. Aan de andere zijde bij de DiependaalseDijk hadden de bewoners van het Lanenkwartier een dam gelegd; de sloot van Endelhoven liep namelijk onder de brug van de Diependaalsedijk door..... De Duitsers gelastten op een zondagmorgen voorbijkomende wandelaars die dam weg te halen'.⁶

Omstreeks 1970 werd de waterverbinding van het gebied van Diependaal met de Vecht verbroken door de demping van de doorgang in de Diependaalsedijk.

Om het gebied begrensd door de Diependaalsedijk, Kortelaan, Driehoekslaan en Klokjeslaan te ontwikkelen en te verkavelen liet Johan Huydecoper, waarschijnlijk rond 1630, een aantal sloten graven. De totale lengte van de sloten in dit

Afb.5. De Kortelaan gefotografeerd vanaf de kruising met de Driehoekslaen. Links is nog de sloot te zien die in de richting van de buitenplaats Diependaal liep. Over de sloot is nog iets te zien van het grondgebied van het vroegere buitenplaatsje Vierhoven. Nu is daar een speeltuin. Na ongeveer 1930 zijn geleidelijk aan bijna alle sloten in dit gebied verdwenen. Foto: Archief HKM

gebied bedroeg, meer dan één kilometer. Anno 2005 zijn er nog twee stukjes over, één achter Mariënhof haaks op de Klokjeslaan en één bij de Driehoekslaen tussen het fruitbedrijf van Versteeg en het speeltuinterrein, het vroegere Vierhoven.

Hans van Bommel en Arie de Zwart

Bronnen:

Diverse akten uit het Huydecoperarchief dat zich bevindt in Het Utrechts Archief.
Enkele periodieken van de HKM.

Noten:

1. Beknopter schreef Dick Dekker hierover in jaarg. 3, blz. 47.
2. Jacoba's Hof werd in 1655 aan Pieter Brughman en Anna Schaepmans verkocht; daarna werd het Annenhof genoemd. Het betrekkelijk kleine, smalle huis stond naast Mariënhof bij de hoek van de Klokjeslaan en de Diependaalsedijk.
3. Verderop in dit artikel zal duidelijk worden dat 'ten Eeuwigen Dage' voor de afsluitbare boom maar negen jaar zou duren.
4. De Endelhovenlaan werd rond 1750 Noorderlaan genoemd. Althans mr. Jan Elias Huydecoper (1735-1809) gebruikt die naam in 1798 in een door hem gemaakte tekening naar de situatie van 1750. Het verwarrende is dat de Kortelaan ook Noorderlaan werd genoemd.
5. Dat zijn de aan de overeenkomst deelnemende eigenaren van de buitenplaatsen.
6. Citaat uit een artikel van Dick Dekker in jaarg. 3, blz. 47.

Convocatie

Donderdag 24 februari 2005 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Het bestuur nodigt alle leden uit om deze vergadering bij te wonen. De bijeenkomst wordt gehouden in de Open Hof, Kerkweg 60 te Maarssen. Aanvang 20.00 uur.

Op de avond van de ledenvergadering zijn het financieel jaarverslag met de begroting en de notulen van de ledenvergadering van 26 februari 2004 aan de zaal verkrijgbaar. Het jaarverslag treft u elders in dit periodiek aan.

Vanaf twee weken voor de vergadering kunnen de stukken afgehaald worden bij de heer B. Visschedijk, Schippersgracht 16 (tel. 567596) en de heer H. Blaauw, Bloemstede 193 (tel. 562425). Wilt u wel even bellen van tevoren?

Agenda

1. Opening
Ingekomen stukken en mededelingen
Notulen van de jaarvergadering van 26 februari 2004
Jaarverslag over het jaar 2004 van de secretaris
5. Financieel verslag over 2004 en de begroting voor 2005
6. Verslag van de kascommissie
7. Vaststelling van de contributie over 2005
8. Verkiezing kascommissie
9. Verslag uit de commissies
10. Bestuursverkiezing, zie hieronder
11. Rondvraag
12. Sluiting

Statutair treden af de heer B. Visschedijk als voorzitter na een termijn van vier jaar en de bestuursleden B. de Ruiter en H. Blaauw. Zowel de heer Visschedijk als de heren De Ruiter en Blaauw hebben zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden.

Namen van tegenkandidaten kunnen tot de aanvang van de vergadering bij het bestuur worden bekend gemaakt.

Na de vergadering volgt een pauze. Daarna, om ongeveer 21.00 uur, zullen enkele bestuursleden aan de hand van oude ansichtkaarten een wandeling langs de Vecht maken. Zie daarvoor elders in dit nummer.

Niet-leden zijn welkom bij deze lezing, zij betalen twee euro entree. Zij mogen ook aanwezig zijn bij de jaarvergadering, maar hebben dan geen stemrecht. Het bestuur hoopt velen te mogen begroeten op deze avond in de Open Hof.

Namens het bestuur,

M. Tijhuis, secretaris

JAARVERSLAG VAN DE HISTORISCHE KRING MAARSSSEN OVER 2004

Het afgelopen jaar gaf een verdere groei van het aantal leden van onze Kring te zien. Terwijl er 961 leden geregistreerd stonden eind 2003, was dit aantal eind 2004 opgelopen tot een kleine duizend.

De volgende activiteiten vonden plaats in de loop van het jaar.

Dinsdag 14 en Donderdag 16 januari 2004: lezing in Merenhoef

Cees Bloemendaal verzorgde traditiegetrouw de januarilezing voor de Kring, net als vorig jaar over twee avonden verspreid. Er werden oude en nieuwe afbeeldingen vertoond van de Bolensteinse Buurt en de Schippersgracht. Op de hem bekende wijze liep hij langs de getoonde gebouwen en besprak allerlei bijzonderheden over deze panden en hun (oud)bewoners.

Donderdag 26 februari 2004, de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.

Deze werd gehouden in De Open Hof. Voor de pauze werd het huishoudelijk gedeelte afgehandeld.

Aan het begin van de vergadering konden wij het duizendste lid huldigen.

Het besluit werd genomen om de komende jaarvergaderingen niet langer het jaarverslag en de notulen voor te laten lezen door de secretaris. Het jaarverslag zal voortaan worden gepubliceerd in het periodiek van februari.

Na de pauze verzorgde Cees Bloemendaal een lezing over de Hollandse Waterlinie en met name het Maarssense deel daarvan. Het geheel werd opgeluisterd met dia's.

Dinsdag 30 maart 2004: lezing in Merenhoef

Deze avond was Jeroen van der Kamp uit Woerden onze gastspreker. Hij gaf een lezing over de opgravingen in Leidse Rijn en de spectaculaire vondsten die daar gedaan zijn, zoals een Romeinse wachttorens en een tweetal schepen.

Zaterdag 27 maart 2004: Boeken- en verzamelbeurs in Bisonspoor

Voor de derde keer organiseerde de Kring een boekenmarkt, net als vorig jaar in winkelcentrum Bisonspoor in Maarssenbroek. Er werden boeken, Ansichtkaarten en prenten uit eigen bibliotheek verkocht en tevens was er gelegenheid voor derden een tafel te huren. Bezoekers konden hun meegebrachte voorwerpen zoals schilderijen, munten en prenten laten taxeren.

Zaterdag 15 mei 2004: De jaarlijkse excursie

De bestemming was Gouda, bekend door o.a. de kaas en de stroopwafel. De laatste werd geserveerd tijdens de koffiestop bij aankomst. Daarna volgde een rondleiding in de St. Janskerk met een uitleg over de Goudse Glazen. De presentatie van de koster was een ware one-man show. 's Middags was er een stadswandeling onder leiding van een aantal gidsen.

Zaterdag 5 juni 2004: Jaarmarkt,

Zoals altijd stond ook dit jaar de Kring met een kraam op de jaarmarkt. We mochten veel leden begroeten en vijf bezoekers gaven zich op als lid. Er was een aantal luchtfoto's van Maarssen op de kraam tentoongesteld en een collage van foto's gaf een leuk beeld van de excursie naar Gouda. Men kon ook meedoen aan een prijsvraag waarbij de namen van gebouwen geraden moesten worden.

Zaterdag 11 september 2004; Open Monumentendag

Deze stond dit jaar in het teken van de verdedigingswerken. Bij het Fort Maarsseveen was een informatiemarkt ingericht, waar de Kring ook een kraam bezette.

Zaterdag 25 september/zondag 26 september 2004: Goudesteinweekend

De Kring had al jaren het voornemen om langs de Vecht een rolpaal terug te plaatsen, waar deze ooit gestaan had, vlakbij het hek van Doornburg. De Fa. Kondor Wessels heeft een rolpaal vervaardigd en

geplaatst. Tijdens het Goudesteinweekend, dat bol stond van de activiteiten, werd de rolpaal officieel onthuld. Tevens heeft de Kring ervoor gezorgd dat er bij elk schilderij dat in Goudestein hangt een bordje met toelichting is geplaatst.

Donderdag 30 september 2004; lezing in de Open Hof

Naar aanleiding van het 750-jarig bestaan van de Utrechtse Dom heeft het bestuur de historicus Stephan Vollenberg benaderd een lezing te verzorgen. Hij heeft een speciale studie gemaakt van het Domplein. Dit was dan ook het uitgangspunt voor zijn lezing. De twee erop volgende zaterdagdagen was er gelegenheid ter plaatse rond te kijken tijdens een door hem geleide rondwandeling.

Donderdag 11 november 2004; lezing in Slot Zuijlen

Een bijzondere lezing op een bijzondere locatie. Maarssenaar en kunsthistoricus Jaap Versteegh weet heel veel van de ontwikkeling van de Nederlandse landschapsschilderkunst aan het einde van de 19e eeuw. Dit was dan ook het thema van deze avond. Er was ook aandacht voor de Vechtschilders, met name voor Nicolaas Bastert, waarvan in het Museum Maarssen tot 19 december 2004 een expositie is gehouden.

Algemeen

De Historische Kring Maarssen is betrokken bij diverse activiteiten.

Het samenwerkingsverband met het Museum Maarssen is gecontinueerd. Er is een halfjaarlijks overleg. Een bestuurslid van ons maakt deel uit van het bestuur van het museum. Dit jaar zijn in samenwerking met het Museum de voorbereidingen gestart voor een reizende expositie, die van start is gegaan op 4 februari 2005 in verpleeghuis Snavelenburg.

Met zusterverenigingen in de omgeving hebben wij doorgaans ruillidmaatschappen. Verder zijn er veel informele contacten.

Binnen de Kring zijn de volgende werkgroepen actief:

De werkgroep Periodiek.

Er zijn dit jaar weer vier periodieken uitgegeven. Een record aantal pagina's werd geproduceerd, namelijk 136.

De werkgroep Archeologie.

Deze heeft zich bezig gehouden met onderzoek op het DSM-terrein. De fundering van molen De Ridder en een huis zijn blootgelegd. Er zijn foto's gemaakt en alles is beschreven. Er zijn ook kloostermoppen van een vroegere korenmolen gevonden. Kondor Wessels is voornemens op het terrein een parkeergarage te bouwen waar wellicht de contouren van de molen te zien zijn.

De werkgroep Archief en Bibliotheek.

De Kring heeft dit jaar een aantal schenkingen ontvangen, waardoor de collectie nog verder werd uitgebreid. Er is onderzoek gedaan naar een catalogiseringssysteem om de historische bestanden doeltreffender vast te leggen en u als lid nog beter van informatie te kunnen voorzien. Hiertoe is ook het computersysteem geheel belangeloos door de heer Frank Bertens ge-updated.

De werkgroep Informatiepanelen

Er zijn dit jaar weer een zevental panelen vervaardigd en deze zullen binnen afzienbare tijd op diverse locaties worden geplaatst.

Voor het behoud van het cultureel erfgoed in Maarssen zal het bestuur zich blijven inzetten, zowel door het bevorderen van de belangstelling ervoor en de kennis ervan, als door het feitelijk instandhouden van de Maarssense monumenten en de leefomgeving waarin ze staan. De steun van een groot aantal leden - wij zijn de grootste vereniging van Maarssen - is daarbij een grote stimulans.

Namens het bestuur van de Historische Kring Maarssen,

Ria Tijhuis, secretaris

De Langegracht te Maarssen

Deel 21

Afb. 1. Langegracht 43 in 1966.

Een bijzonder pand aan deze gracht is nummer 42a, Café Ome Klaas, het vormde vroeger met nummer 43, het ernaast gelegen woonhuis, één geheel.

We bekijken eerst nummer 42a, het café.

In 1725 verkocht Pieter van Egeren het huis met tuin en stal voor f. 2700,- aan Abraham de la Torre. Het huis heette toen Middendorp, waarschijnlijk omdat het een groot huis was dat midden in het dorp lag. De naam staat ook al vermeld in de schouwlijst van brandemmers uit 1791.¹

Na 1725 is het pand nog drie keer verkocht/verhuurd en werd in 1784 omschreven als 'een huys met tuyn en stal, streckende van de Vecht tot aan de Diependaalsedijk (tegenwoordig Nassau-

straat) Huurprijs 180 gulden per jaar'. Hierna volgen diverse eigenaren met de vermelding *tapper* achter hun naam.

Het café annex woonhuis, zoals het er nu nog staat, is gebouwd in de eerste helft van de 19e eeuw. Het is een bijzonder pand met links op de begane grond een klein uitspringend gedeelte waarboven zich een ruim balkon bevindt met houten hekwerk. Dit balkon wordt ondersteund door gietijzeren palen, waardoor een soort loggia ontstaat. Vroeger stond hier een bank, waarop de passagiers die met het 'Vechtbootje' mee wilden, konden plaatsnemen. In het uitspringende gedeelte zat een loket, waar het kaartje gekocht kon worden. Het Vechtbootje onderhield een vaste dienst tussen Utrecht en Vreeland.

Afb. 2. De kegelclub Rollebol rond 1930.

Staand v.l.n.r. Mettes Kouffeld, eigenaar van het pand, B. Klarenbeek, Cor de Haan, grootvader van de huidige fietsenmaker, S. Bakker, J. Vermaak, P. v. Vliet, J. de Jong, Jo Westerik, garagehouder aan de Wilhelminaweg, Frans Eglem, slager op de Kaatsbaan.

Zittend v.l.n.r. Het bestuur? bestaande uit H. Bosch, H. Bouw en G. v. Kooten. Op de voorgrond de kegels en ballen.

Het loket was niet alleen bestemd voor de kaartverkoop. Je kon er ook artikelen aanschaffen uit de achterliggende slijterij en al wachtende de dienstregeling en de prijzen bestuderen. Ook was op de muur een programma aangebracht van de festiviteiten die in de bovenzaal van het café zouden plaatsvinden. Dick Dekker, oprichter van de HKM, vond in het gemeente archief zelfs een oud document van 1857 waarin de bovenzaal van het café al werd aangeduid met 'De schouwburg van Maarssen'. Waarmee hoogstwaarschijnlijk de bovenzaal van dit pand bedoeld wordt, want een andere zaal met een capaciteit van 150 stoelen was er niet in Maarssen in die tijd.

Het pand nummer 43 met lijstgevel en zadeldak stamt uit 1872. De voordeur heeft een fraai bovenlicht met een gietijzeren decoratiepatroon er-

in. Rechts van de deur zijn twee T-vensters. Op de verdieping bevinden zich drie zes-ruits schuifvensters en in de dakkapel, die op de geprofileerde kroonlijst rust, zit een draaivenster. Het pand is een stuk kleiner dan het café ernaast. In 1848 treffen we in het huis 'aan de Vecht 139' Geertuida Cramer, weduwe van J. de Bruyn aan. In 1861 wordt het bewoond door Salomon Levie Stokvis en in 1872 door Otto Prillewitz, die zonder beroep was. Daarna volgen er nog vele bewoners. In de periode van 1900-1918 vinden vele kostgangers van de familie Kouffeld er hun tehuis. Onder andere de notaris Freek Schilstra. De laatste vermelding is dat Catharina Besselen de weduwe van A. de Vries er woont. Hoogstwaarschijnlijk ging Mettes Kouffeld er toen zelf wonen.

In 1880 komt de bekende familie Kouffeld in het

bezit van het café. Eerst Matheus en daarna in 1913 zijn zoon Mettes. Het café werd naar de familie Kouffeld genoemd en feestvieren bij 'Kouffeld' was voor de Tweede Wereldoorlog een begrip in Maarssen. De bovenzaal werd gebruikt als repetitieruimte voor het Maarssens Fanfare Korps en ook door de diverse toneelverenigingen. Vele bruiloftsfeesten en andere partijen werden er gehouden. Soms ging het er zo heftig toe dat gevreesd werd dat de houten vloer naar beneden zou komen.

Vroeger kon men via telefoonnummer 38 bij de slijterij wijn, likeur, gedistilleerd, bier en limonade tegen scherp concurrerende prijzen bestellen, dit volgens een advertentie in de aloude *Magneet*.²

Tenslotte was er nog iets bijzonders te beleven in Café Kouffeld, er was een houten kegelbaan. Mettes schafte deze in 1926 aan en er werd speciaal achter het pand een zaal voor gebouwd. Tot dan toe woonden de eigenaren in een vrij grote kamer, die achter de 'gelagkamer' lag. Door middel van een opstapje van twee treden bereikte men via afgesloten deuren de woonruimte. Er werd een deur in het café geplaatst en zo kon men in de keuken van nummer 43 komen.

De eerste kegelclub was 'Rollebol'. De leden waren de goegede burgers uit ons dorp. Ook voor

de gewone man was er gelegenheid om te kegelen, dan moest je lid worden van 'Houdt meer plank'. Men kon bekers winnen en de titel het 'Meesterschap van Maarssen'. De prijzen waren voor dames en heren apart. De opbrengst was vaak voor een goed doel. In 1940 werden de oorlogsinvaliden verblijd met een geldbedrag.

Na de bevrijding in 1945 ging het café over in handen van Johannes Lucas van Zoolingen, van de Binnenweg, die er tot zijn dood in 1963 bleef wonen. Van Zoolingen vestigde zich op 3 juli in het pand en zijn schoonzoon Klaas Verhoef, die met dochter Heintje van Zoolingen getrouwd was, kwam op 27 juli. Geleidelijk aan veranderde de naam café Kouffeld in 'Bij Van Zoolingen'. In 1963 overleed Johannes en nam schoonzoon Klaas Verhoef het café over. Nu wordt de naam Ome Klaas!

Vanaf 1984 wordt nummer 43 bewoond door Rutger en Grada Verhoef, zoon en schoondochter van Klaas.

Het voormalig cafépand is verkocht aan de firma Van den Engel en tot nu toe wacht het op een verbouwing in appartementen. De status beschermd dorpsgezicht belemmert echter de uitvoering van de plannen.

C.W.P. Bloemendaal

Noten:

1. Brandemmerschouw. In deze lijst stonden de namen vermeld van de panden met het aantal brandemmers per huis. Een maal per jaar werd er gecontroleerd aan de hand van deze lijst, de zogenaamde schouw.
2. *Magneet*: huis aan huisblad, voorloper van de *VAR*.

Het waterschap

Deel 2

Hoe ging het in het Utrechtse met het waterbeheer?

Na het jaar 1000 werd in het Hollands-Utrechts veengebied een nieuwe ontginningsmethode ontwikkeld. De Bisschop van Utrecht en de Graaf van Holland gingen inzien dat het land waarde had en deden hun best het eigendomsrecht van het gebied in handen te krijgen, waarna zij het land weer uitgaven aan vrije boeren. Er waren echter wel bepalingen met betrekking tot de ontginning, zoals de perceelgrootte en het aantal sloten dat moest worden gegraven. De rivieroeveren dienden als basis voor de ontginning. Vandaar werden de sloten gegraven die voor een betere afwatering moesten zorgen. Hierdoor daalde het grondwaterpeil en de veengrond van het gebied klonk in. Een proces dat zich steeds herhaalde totdat de grond uiteindelijk te nat werd voor de boeren om nog akkerbouw te bedrijven en zij overgingen op veeteelt, omdat gras water beter verdraagt dan andere gewassen. De boeren, die allen dezelfde belangen hadden, sloten zich aaneeen tot burens in een buurtschap en namen gezamenlijk de zorg voor het waterbeheer op zich.

Vervening

In het begin groeven de boeren het veen af om in de eigen behoefte aan brandstof te voorzien. Dit waren maar kleine hoeveelheden en meestal boven de grondwaterspiegel. De kuilen die ontstonden moesten wel, voordat zij zich met water zouden kunnen vullen, worden dichtgemaakt. Dit wordt droge vervening genoemd.

Toen vanaf 1500 de steden Amsterdam en Utrecht gingen groeien en er meer brandstof nodig was, bleek het afgraven van de grond voor het winnen van turf een betere broodwinning dan veeteelt. In de veenderij was werk voor veel mensen, zoals vroeger in de akkerbouw.

In de Gouden Eeuw werden grote delen van Utrecht en Holland afgegraven, die letterlijk in rook zijn opgegaan. Niet alleen gingen de mensen hun huizen beter verwarmen, ook de opkomende industrie gebruikte als brandstof veelal turf. In ons land ontbraken omvangrijke bossen waarvan het hout als brandstof kon dienen en het delven van steenkool was vooral in het begin een hachelijke zaak. Turf was veruit de makkelijkste en daardoor goedkoopste oplossing. Steenfabrieken, pannbakkerijen en brouwerijen verstoekten heel wat turf.

De turfwinning werd nu anders aangepakt. Er werden langgerekte gaten gegraven (petgaten) waaruit de natte turf werd geschept en met behulp van de baggerbeugel kon men veel dieper

gaan. De natte brij van halfvergane plantenresten werd op de overgebleven strookjes grond (legakker) te drogen gelegd en met behulp van houten trapborden aangestampt. Als de veenbagger was opgedroogd, werd de massa in stukken gesneden en opgestapeld. De turven moesten dan nog verder drogen en werden daartoe regelmatig gekeerd.

Het baggeren vond van april tot juni plaats, zodat ook de laatste bagger nog kon indrogen en kon worden vervoerd, voordat in de herfst de regen weer zou neerkletteren. Natte zomers leverden problemen op voor de turfwinning.

In het begin was deze nieuwe manier van vervenen niet aan regels gebonden, waardoor legakkers vaak te smal werden en bij slecht weer door oeverafslag werden weggevaagd. Zo ontstonden de grote veenmeren in ons gebied, zoals de Loosdrechtse- en Vinkeveense plassen. Een landschap dat dus door toedoen van de mens is ontstaan. Om dit landverlies een halt toe te roepen werden er voorschriften voor de vervening gemaakt. Er werden eisen gesteld aan de breedte van legakkers en petgaten. En er werd alleen nog vergunning verleend voor vervening als de veenplas later weer werd drooggemalen. Deze droogmakerijen hadden echter veel last van kwelwater. In het Utrechtse deel van de Vechtstreek ontstond door de droogmaking van een deel van de plassen onder Tienhoven en Oud-

10 33x

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

een sommi
die strekk
6 on M

Adam Lo

A.º. 156

1

S.

De afgebeelde waterbrier werd uitgegeven aan de heer Pleter Gerrit Backer in 1765 voor de somma van honderd gulden. Hoewel bij de oppervlakte maten de getallen bijna niet meer leesbaar zijn volgt hier een verklaring: 1 roede is 14.193 centi-are, 1 morgen is 600 roeden of 0,85.16 hectare, 100 roeden is 1 hond of 14 are en 19,3 centi-are, 6 hond is 1 morgen. Deze waterbrier is in het bezit van dhr R. Plomp, oud-watergraaf van voormalig waterschap De Vecht.

Maarsseveen de Bethune polder, waarvan het kwelwater nog steeds wordt gebruikt door het Amsterdamse Waterleidingbedrijf. Na de Tweede Wereldoorlog werd uiteindelijk besloten de nog aanwezige veenplassen niet meer te bedijken en droog te maken. Ze werden en worden voor recreatie of natuurgebied gebruikt.

Waterbrieven (zie afbeelding)

In de 18e eeuw werden de laagveengebieden onder Breukelen, Tienhoven, Loosdrecht, Vinkeveen en Abcoude uitgeveend en vergraven tot turf. De eigenaren/verveners dienden geld te storten in een fonds om betaling van de jaarlijkse lasten veilig te stellen. Om de veenplas droog te maken en te houden was er een waarborgfonds, voor de kosten van de bemaling en een consignatiefonds voor het kadenonderhoud. Na deze aan de perceelomvang gerelateerde storting ontving men van het veenderijbestuur een 'waterbrief'. Wanneer de op de grond en water drukende lasten waren voldaan, werd aan de waterbrieffhouder rente uitbetaald. Voor de veenderij Loosdrecht werden bijvoorbeeld 1002 waterbrieven uitgegeven en voor de Veenderij Loenderveen 258. Toen in later tijden de percelen voldoende waarde kregen om eventuele achterstallige lasten te kunnen verhalen, bestond aan de

veenderijfondsen geen behoefte meer. Toch zijn ze voor Breukeleveen, Tienhoven, Loenderveen en Loosdrecht pas in 1982 opgeheven en werden naar rato van ieders inleg uitkeringen aan de rechthebbende waterbrieffhouders gedaan. Dit had nog heel wat voeten in de aarde. De oudste brieven stamden bijvoorbeeld uit 1751. Het bedrag achter de gulden werd toen nog niet in centen maar in stuivers en penningen uitgedrukt. Er moest nu uitgerekend worden waar een ieder nog recht op had of wat men nog verschuldigd was. Soms waren eigenaren niet meer te achterhalen.

Marja Hatzmann

Bronnen:

Zie deel 1.

Rectificatie:

In het 1e artikel periodiek nr.4, jaarg. 31, blz.130 is een storende fout geslopen. Maarssenbroek valt niet onder Hoogheemraadschap Rijnland zoals vermeld, maar onder De Stichtse Rijnlanden.

In deel 3 zal worden ingegaan op het samengaan van polderbesturen en wat daaruit voortvloeide.

Dorpsgenoten in de oorlogsjaren

deel 4

Huize Zuylenveld, Herstellingsoord voor Nederlandse Oorlogsgewonden

Het verhaal van mevrouw Sillevs en 'haar jongens'

Mevrouw Sillevs wordt als Johanna Wilhelmina Verbeek geboren in Rotterdam in 1892. Over haar jeugd is weinig bekend. Ze is als jonge vrouw slank van postuur, sportief en geoefend in zwemmen en roeien. Met skif en wherry weet ze behendig om te gaan. De Nij-meegse vierdaagse loopt ze meermalen uit. Het past bij haar karakter, als ze iets wil bereiken - in dit geval de sport - dan beschikt ze over een taai uithoudingsvermogen. Ze bezit een opgewekte natuur, altijd in voor een grapje en schaterlachen is een van haar charmes. Hoewel het manvolk haar bepaald niet ongevoelig laat trouwt ze pas in 1923 in Leiden met Karel Henry Alexander Sillevs (voor zijn vrienden Kaak). Hij is Delfts ingenieur en helpt in 1933 in Maarssen de Zachte Zeep Fabriek oprichten en wordt daar vervolgens bedrijfsleider.

Hun eerste woning in Maarssen is 'Feyenoord', het huis aan de driesprong van Kerkweg, Parkweg en Binnenweg. Al spoedig daarna wordt 'Huis ter Meer' betrokken. Deze kapitale villa is na de dood van meneer Van Linge, de vorige bewoner, voor hen beschikbaar. Een ideaal oord voor mevrouw Sillevs, die een zekere grandeur niet onwelgevallig is. Zalen van kamers, een ruime tuin aan de Vecht. Uitermate geschikt voor ontvangsten en diners. Ja, mevrouw Sillevs houdt van organiseren. Stil zitten op een stoel is haar een gruwel. Dan komt er al snel een sigaret en wordt er met welbehagen diep geïnhaleerd. Nee, haar wat groggy stem is daar niet het gevolg van. Als jonge vrouw heeft ze een struma-operatie ondergaan, die een stembandbeschadiging tot gevolg heeft. Een pleegdochtertje uit Engeland vult het kinderloze bestaan. Ze kan haar moederlijke zorg kwijt aan de babytafel en achter de kinderwagen.

In 1939 verhuist het gezin naar villa 'Zonnehoek' op de Emmaweg 2. Drie grote woonvertrekken achter elkaar en nog een serre. Parket op de vloer zodat er gedanst kan worden. Liz, de huishoudelijke hulp, komt handen tekort.

Dan is het augustus 1939. Algehele mobilisatie. Er rijpt een idee om soldaten verstrooiing te bieden. Een militair tehuis avant la lettre.. Achter de Harmonie is een geschikte ruimte. De tandarts-cabarettier Chiel de Boer houdt er zijn optredens. Mevrouw Sillevs komt daar al spoedig in actie.

Ze helpt mee de soldaten hun ontspanning te geven. Kaarten, biljart, een drankje en een hapje. Ze steekt er veel tijd in en op foto's is te zien hoe het haar vrolijk stemt.

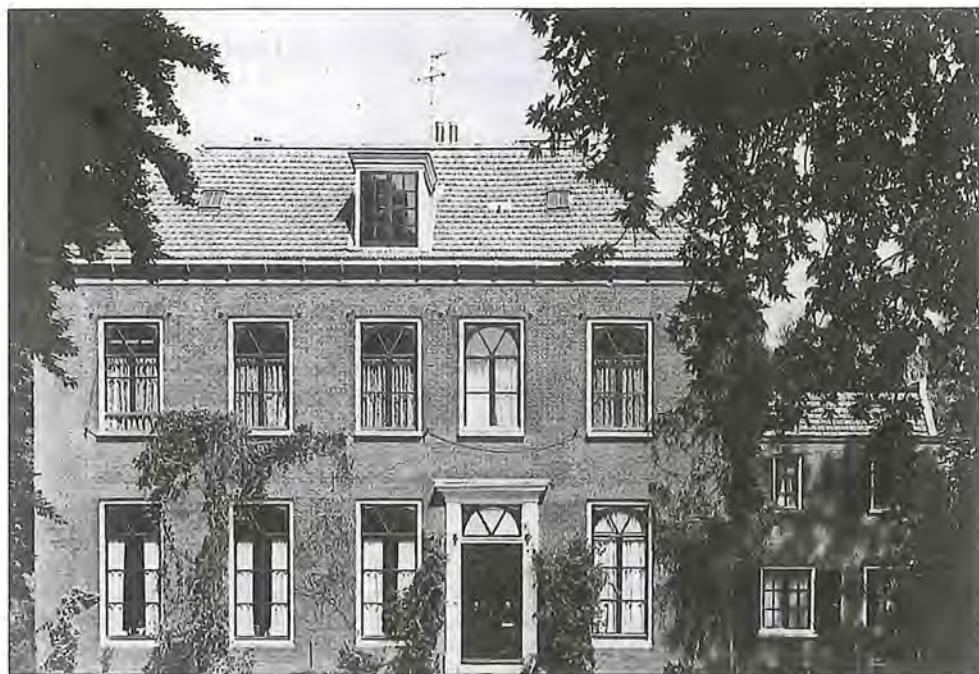
Haar man, druk in zijn werk, vindt het goed en Liz runt het huishouden.

De meidagen van 1940

Er wordt dagenlang weerstand geboden tegen de Duitse overmacht. Er vallen gewonden, verminkte soldaten, die afgevoerd worden naar het Militair Hospitaal in Ouderij-Utrecht. Daar ontstaat al spoedig een probleem. Een aantal patiënten kan niet terug naar huis in verband met de uitgebreidheid van hun verminkingen. Een afgeschoten been, een arm... sommige soldaten moeten gerevalideerd worden. Anderen hebben chronische wonden door achtergebleven granaatscherven. Wat te doen... ?

Het Rode Kruis wordt ingeschakeld. De voorzitter is ir. F.C.C. baron van Tuyll van Serooskerke van Zuilen. Hij komt met een plan. In zijn bezit is het huis Zuylenveld. Met een ruim gebaar stelt hij zijn voormalige woning ter beschikking als 'Herstellingsoord voor Nederlandse Oorlogsgewonden, zoals de nieuwe benaming van Zuylenveld zal gaan luiden.

Het wordt een soort dependance van het Militair Hospitaal, majoor Rooyakkers heeft er namens de militaire instanties de leiding. Maar de feitelijke leiding wordt toevertrouwd aan mevrouw Sil-

Afb.1. Het huis Zuylenveld ± 1950.

levis, die als directrice van Zuylenveld de scepter zal gaan zwaaien. Door haar vooroorlogse activiteiten is haar naam Baron van Tuyl ter ore gekomen. Er is weinig overredingskracht nodig, ze neemt met plezier de benoeming aan. Een kolfje naar haar hand, zoals later zal blijken.

Mevrouw Sillevius met haar dadendrang, haar behoefte om te zorgen en te verzorgen. Het grote huis Zuylenveld, dat met zijn voorname uitstraling - is zij immers niet gewend aan zeer ruime behuizingen - meteen haar liefde wint... het zullen vruchtbare jaren worden.

Aanvankelijk blijft zij op Zonnehoek wonen. Op Zuylenveld staat haar een zit-slaapkamer ter beschikking, maar ze gaat dagelijks met de fiets op en neer. Ontbijt en warm eten worden thuis genuttigd, zodat het huiselijke leven min of meer door kan gaan. Voor de gewonde militairen in Zuylenveld zijn er de doktoren en specialisten van het Militair Hospitaal en ook een aantal broeders voor de verpleging. Mevrouw Sillevius trekt huishoudelijk personeel aan en voor de administratie wordt J. Lith benoemd. Zijn vader werkt op de panoven (dakpannenfabriek) van Weener in

Oud-Zuilen.

Als in 1942 Zonnehoek door de Duitsers wordt gevorderd als verblijf voor de Ortskommandantur, gaat het hele gezin naar Zuylenveld. Meneer Sillevius, aan het kwakkelen met een maagzweer, is aan huis gebonden en Liz en pleegdochtertje Joke zijn met tussenpozen ondergedoken in Utrecht in verband met de Engelse nationaliteit van de kleine. Nu kunnen allen onder de hoede van mevrouw Sillevius worden verenigd en wordt - hoe waar is het gezegde hier - uit de nood een deugd geboren.

Nee, er zijn geen rangen en standen op Zuylenveld. Niemand draagt een uniform. Soldaat of officier, ieder heeft dezelfde rechten en plichten. Mevrouw Sillevius loopt rond in een soort verpleegsterskostuum. Een helder wit gesteven schort, het Rode Kruis insigne bij de hals en op het toch wat geblondeerde haar met kunstig verwerkte vlecht prijkt een wit kapje. 'Madame la Directrice'.

Het loopt na wat aanvangsmoeilijkheden uitstekend. De sfeer wordt door de directrice bepaald. Geen klaagzangen, kop op en 'ferme jongens

Afb.2. Mevrouw Sillevius achter haar bureautje ± 1945.

stoere knapen'. Natuurlijk, er is ook plaats voor een traan. De tafel is, zeker in het begin, wel voorzien en menig feest (onder andere opgeluisterd door J.P.J.H. Clinge Doorenbos) met diner zorgt voor hoogtepunten in het Zuylenveldse bestaan.

Het reilen en zeilen van Zuylenveld is mevrouw Sillevius toevertrouwd. Haar bazen - officieel is ze in dienst van het Militair Hospitaal - zijn tevreden. De bewoners nog meer. Wat wordt er niet gedaan voor hun herstel. Op de zolder van Zuylenveld is een revalidatie-afdeling gecreëerd. Met nieuwe benen moet het lopen opnieuw aangeleerd worden, met beschadigde spieren en anderszins verminkt, de soldaten moeten oefenen en oefenen. Daarnaast is er tijd voor ontspanning en ook arbeidstherapie. Beschilderde plankjes hout met de Nederlandse driekleur en het oranje en 'Je Maintiendrai'. Mevrouw Sillevius is voor geen kleintje vervaard. Majoor Gerber, de chirurg, die meermalen per week spreekuur houdt staat een keer versteld van de handigheid van de directrice. Bij een soldaat met, om onduidelijke redenen, een etterende wond weet de dokter niet echt verbetering te bereiken. Laten we het uitbruisen met peroxide... stelt mevrouw Sillevius voor. Gerber heeft zo zijn aarzelingen en wikt. De

directrice beschikt en laat de peroxide zijn genezende werking doen. Dat hebben we weer mooi voor elkaar... is haar lachende commentaar. Op de goede afloop wordt een glaasje gedronken. De voedselbonnen blijken op den duur niet toe-reikend. Mevrouw Sillevius weet raad. Via haar man verkeert ze in kringen van fabrieksdirecteuren. Haar bedelacties zijn steeds succesvol. Het gaat toch om haar 'jongens'! Zeep uit de fabriek van haar man, olieproducten van Twijnstra, kaarsen via meneer Van Rossum van de olieraffina-derij en ook jam via meneer Zwaardemaker.. Het teveel ruilt ze voor suiker en aardappelen enzovoorts. Overigens is mevrouw Sillevius uiterst ruimhartig. Komt ze bij kennissen op bezoek... een puntzakje suiker is altijd een welkom binnenkomertje in deze tijden van schaarste. Weldoenster voor haar 'jongens' en ook naar buiten.

Mevrouw Sillevius in een notendop

Men ziet haar door het dorp fietsen in haar uitrusting, blauwe jurk en witte schort. Valt ze bij iemand binnen - de sociale contacten worden natuurlijk onderhouden - dan wordt al heel snel een sigaret opgestoken. Diep inhaleren en al pratend komen de rookpluimen uit haar neus. De geblondeerde vlecht, het wat hees praten, de hele ver-

Afb.3 . Prinses Juliana bezoekt na de oorlog Zuylenveld. Zij krijgt bloemen aangeboden door Joke Sillevius. Mevrouw Sillevius kijkt tevreden lachend toe.

schijning van mevrouw Sillevius heeft iets imponerends. En zijzelf geniet van haar rol. Niets vrouwelijks is haar vreemd. Haar leeftijd, voor vrienden een goed bewaard geheim, wordt op het onofficiële Ausweis - haar verstrekt wegens haar functie op Zuylenveld in dienst van het Rode Kruis - wat optimistischer weergegeven. Bij nadere inspectie blijkt de met zwarte inkt geschreven 2 van haar geboortjaar 1892 te zijn veranderd in een 9. Dat scheelt toch!!

Er zijn zeven joodse militairen. Dat geeft problemen. Een eerste controle weet ze handig te pareren. Er is - vooruitlopend op het te verwachten 'bezoek' - afgesproken dat zodra er bij de entree van de oprijlaan sprake is van onraad aan een bel getrokken zal worden. Via een lange lijn loopt er een verbinding naar de hal waar een enorme

klingel alom gehoord kan worden. Sein voor alle joodse militairen om naar hun slaapvertrekken te stormen en daar hun verbanden, windsels en zwachtels om te doen en 'zwaargewond en totaal invalide' hun bed in te duiken. Er is geoefend en het lukt.

Een tweede keer is het veel spannender. Er is verraad gepleegd... er zijn daar joden in huis. Een onverwachte zoekactie, het huis is omsingeld door soldaten met bajonet. Een officier met twee soldaten komt het huis in. De soldaten worden met koffie afgeleid in de keuken, maar de officier loopt door, gevolgd door mevrouw Sillevius. Ja, ook naar de zolder. Daar is behalve de revalidatie-afdeling ook het domein van Lith, de administrateur. Deze weet zich tijdig achter een schot te verbergen, maar... op zijn werktafel ligt - ach wat een pech - informatie over de aanwezige joodse militairen en ook nog een ondergronds adressenbestand in Oud- en nieuw Zuilen. De officier bekijkt het met aandacht. Ach so... Mevrouw Sillevius begrijpt de ernst van de situatie. Ze trekt alle registers van haar charme - en dat zijn er goddank vele - open en bij de officier op schoot weet ze op zijn gemoed te werken. Vragen naar zijn eigen gezin, zijn kinderen verzacht het hart van de Duitser. Tranen vloeien zelfs. En beneden is er koffie en schnaps. Meneer Sillevius, vanuit de Zeepfabriek met spoed gealarmeerd komt binnenhollen met... *was ist hier los...? Sie haben eine tapfere Frau...* krijgt hij van de Duitse officier te horen. Geen actie maar een 'laatste' waarschuwing. Ze zullen terugkomen. Met spoed wordt er naar onderduikadressen gezocht en gevonden worden ze ook. Maar haar joodse jongens voelen zich bij haar veiliger en blijven...

Helaas, helaas, met het bajonet op het geweer komen de Duitsers ze onverhoopt ophalen. Mevrouw Sillevius doet haar best, geeft dekens en voedsel mee. De afgevoerden blijven nog tamelijk optimistisch. Als oorlogsgewonde militair zul je toch wel een aparte behandeling krijgen... Een paar maal is mevrouw Sillevius naar Westerbork gefietst. Haar goede conditie komt haar van pas. De derde keer komt ze tevergeefs. Haar jongens zijn afgevoerd naar elders. Verslagen komt ze terug op Zuylenveld.

Een van de joodse militairen was Ruben Loss. Hij maakte in het voorjaar van 1943 het volgende gedicht...

Zuylenveld

*Het huis, massieve stijve deftigheid,
In elke kamer licht door hoge ramen
Het weinige dat bleef als in den tijd
Toen er nog jonkers en een freule kwamen.*

*De kamers ruim als kleine zalen.
Het park breed en voornaam, ver langs de Vecht
Waar stille plekjes immer nog verhalen
Van wat om reeds vergeten dingen blijft gehecht.*

*De droom uit een galant verleden
Kijkt dof-verwonderd al dat nieuwe aan
Een nieuw geslacht heeft schuldeloos gestreden,
Verminkte jeugd hinkt door de oprijlaan.*

*Het huis en park, bijna uit 't oog verloren,
Ofschoon men vaag herkent de oude 'heerlyckheit'
Jong leven wordt er nu uit wond en breuk herboren
Een smartelijke vloek wrekt deze eenzaamheid.*

*Verneveld ver, verbloedt en kreunt het leven
Een machtig zell drijft dralend door de Vecht
Een heimweeblik blijft er lang achter kleven
En traag worden twee krukken weggelegd*

Mei 1945. Bevrijding

Er zijn dan nog zo'n twintig oorlogsgewonden op Zuylenveld. Het blijft aanvankelijk na de bevrijding een spannende tijd. Canadezen houden in het park een groep Duitsers onder bewaking. Er wordt af en toe geschoten. De moffen moeten diepe gaten graven waarin hun wapens verdwijnen. Er zijn paarden en er is een gaarkeuken. Toch nadert voor Zuylenveld het einde. In het Jaarbeursrestaurant is een bijeenkomst waar ook prinses Juliana op bezoek komt. Ze onderhoudt zich met een aantal gewonden en mevrouw Sillevius ervaart weer in volle hevigheid haar glansrol van directrice van het Herstellingsoord. In augustus 1945 is er een Bevrijdingsreünie. Alle oud-Zuylenvelders komen nog een keer bij elkaar en huldigen hun directrice. Met dankbaarheid en trots aanvaardt ze hun geschenk. Een fraai monumentaal schilderstuk, de Vecht voorstellende. Een bescheiden plaquette eronder aangebracht rept van dank aan Mevrouw J.W.Sillevis-Verbeek.

Een nogal kil briefje van het Ministerie van Oorlog kondigt - onder dankzegging voor bewezen diensten - het einde aan van de arbeidsovereenkomst, 1 juni 1946. In die tijd is het gezin Sillevius weer teruggekeerd naar Zonnehoek, waar de Ortskommandantur het keurig voor de voormalige bewoners heeft achtergelaten.

In Doorn komt een nieuw revalidatiecentrum waar de nog aanwezige militairen naar worden overgebracht. Tot directeur in Doorn wordt benoemd de heer Lith, de voormalige administrateur van Zuylenveld. Tot het laatst bemoeit mevrouw Sillevius zich met de terugplaatsing van 'haar jongens' in de maatschappij. Een plan om van Zuylenveld een tehuis voor weeskinderen te maken, komt niet van de grond.

Het Nederlandsche Roode Kruis verleende haar de medaille van verdienste in zilver wegens belangrijke diensten aan het Roode Kruis bewezen (1943). Eerder was haar al het herinneringskruis 1939/40 in brons toegekend wegens haar verdiensten in de mobilisatie tijd.

De ruim zes jaren van actieve betrokkenheid bij Nederlandse militairen in oorlogstijd zijn voor mevrouw Sillevis van grote waarde geweest. Natuurlijk, er stond een salaris tegenover - ze besteedde haar penningen aan een uitgebreide collectie tafelzilver - maar haar inzet was vele malen meer waard. Haar fietstochten om voedsel te verwerven, haar fietstochten naar Westerbork. Nee, ze pochte daar nooit over. Ze stak dan een sigaret op en zei met een afwerend gebaar dat het toch in de eerste plaats ging om 'haar jongens'.

Na een rijk gescharkeerd leven is ze op 83-jarige leeftijd in 1976 in het verzorgingshuis Maria

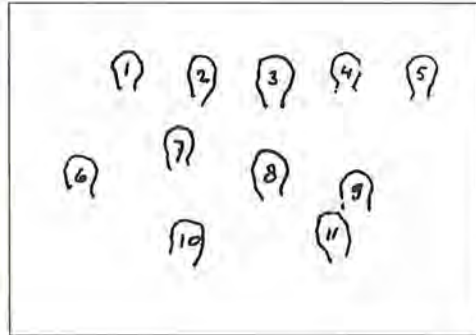
Dommer overleden. Zoals het gaat bij het ouder worden, heeft ook zij van veel afstand moeten doen. Wat bleef, aan de wand naast haar bed was het schilderij van de Vecht, haar ooit aangeboden uit dankbaarheid, zoals de kleine plaquette vermeldde. De zilveren stroom achter een rietzoom... herinnering aan Zuylenveld.

Auke Hoekstra

Hartelijk dank aan Joke Trovato-Sillevis voor gegevens en foto's.

Uit de oude schoenendoos (Nr. 21)

Een elftal van v.v. Maarssen

Deze in september 1940, door fotograaf H. Kelderman van de Kaatsbaan, gemaakte foto is beschikbaar gesteld door ons erelid Gerie Willekes-van Putten. Onder de voetballers herkende zij drie familieleden. Te weten haar vader Jan van Putten (nr. 10), ook bekend als Jan de Dammer en haar ooms Gerrit van Putten (nr. 6) en Arie van Putten (nr. 3). Met haar zijn we benieuwd naar de namen van de overige spelers. Tevens zou het aardig zijn de naam van het terrein waar de foto werd gemaakt definitief te achterhalen. Met name in de eerste jaren van haar bestaan bespeelde de in 1927 opgerichte Maarssense Football Club (MFC), thans v.v. Maarssen, diverse terreinen. Hierbij was lange tijd een weiland van J. van Dijk achter de toenmalige "lichtfabriek" van C. E. Wolff. Of dit ook het veld is waarop deze foto werd gemaakt is niet duidelijk. Namen van mogelijke andere spelers, die mij al werden genoemd, zijn: Sjoerd Struiksma, Nico van Tricht, Steven de Graaf, J. van Zuidam en D. Verkroost. Aan de lezers, kenners van het Maarssense voetbal, thans de eer de puzzel geheel in te vullen. Wellicht kan dan de volledige opstelling van het elftal in het volgende nummer bekend worden gemaakt. Dat dit niet onmogelijk is, mag blijken uit de reactie die E.C. Hofman uit Hoogvliet stuurde naar aanleiding van de foto bij aflevering 19, 'Wandelend op de Bolensteinsstraat', van deze rubriek. In zijn brief schrijft hij: "Van deze foto is ook een exemplaar in mijn bezit. De jongen die naast Tony Wigmans loopt ben ik zelf, Ernst Hofman. Ik herinner mij Tony nog erg goed als een heel aardige jongen en het heeft mij dan ook zeer getroffen toen ik indertijd vernam dat hij in Indië was gesneuveld. De jongen die helemaal links op de foto loopt, is Joost van Ginkel. Van de twee andere jongens herinner ik mij de naam niet meer, hoewel zij mij ook wel sympathiek waren. Ik weet nog heel goed dat de foto is genomen door een straatfotograaf en wel op maandag 2 september 1940 's morgens omstreeks 10.30 uur, zoals ook uit mijn aantekeningen van toen blijkt. Wij waren allen leerlingen uit de derde klas – de examenklas A – van de MULO-school te Maarssen, die in de pauze een wandelingetje maakten. Het was dus in het eerste oorlogsjaar en als u goed kijkt, kunt u op de kraag van mijn colbertje twee speldjes zien. Het bovenste was een speldje van de "Uiver", waaraan ik nogal gehecht was, het onderste was een ster die met lichtgevende verf was bestreken zodat je er goed zichtbaar mee was 's avonds in het donker, tijdens de toen al geldende regels van verduistering'. Bijzonder opmerkelijk mag wel worden genoemd dat zodoende, volledig toevallig, in hetzelfde nummer van het Periodiek zowel een foto van Ernst Hofman als zijn helaas overleden zuster Nolda Hogenhout-Hofman (bij het aan haar gewijde In Memoriam) werden geplaatst.

Heeft u op- of aanmerkingen n.a.v. deze rubriek, of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan:

J.H. Sagel, V. Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, Tel: 561457, e-mail: jhsagel@zonnet.nl

Inhoudsopgave

Periodiek van de Historische Kring Maarssen

31e jaargang 2004

Auteurs:

Hans van Bommel , Het rijdend monument van de brandweer in Maarssen,	blz. 125
C.W.P. Bloemendaal , De Langebracht te Maarssen deel 17,	
blz. 20, deel 18, blz. 51, deel 19, blz. 84, deel 20, blz. 109	109
Waar lag de Mercuriushoeve?	blz. 55
Henny van Elk , Het klepperreglement van Maarssen in 1724 en 1725,	blz. 13
Willig en onwillig decreet in Maarssen,	blz. 120
Marja Hatzmann , Het jaar 1984 in Maarssen,	blz. 26
Het waterschap deel 1, een der oudste bestuursvormen in ons land,	blz. 129
Auke Hoekstra , De familie Verkuil en hun 'Zwaantje',	blz. 6
Geneesheren uit de vorige eeuw (10 en slot),	blz. 22
Dorpsgenoten in de oorlogsjaren, deel 1,	blz. 37
Het was een donkere nacht in april... Ilse Lindheimer blikt terug,	blz. 94
Dorpsgenoten in de oorlogsjaren, deel 3,	blz. 131
De Fryske Strjitte, een verhaal van Harm Betten,	blz. 63
Kruidenieren aan de Termeerweg,	blz. 80
Harmen van Ginkel, aannemer en afslager in Tienhoven,	blz. 104
Ron van Maanen , Roem van Ieperenburg,	blz. 5
J.H. Sagel , Bij de voorplaat,	blz. 3
Uit de oude schoenendoos deel 17,	
blz. 31, deel 18, blz. 68, deel 19, blz. 100, deel 20, blz. 136	136
De laatsste rustplaats van Bernardus Swagerman,	blz. 53
Eigenaren van Goudestein,	blz. 75
Ria Thijhuis , Kringnieuws,	blz. 1, 33, 69, 101
H.G. Verkroost , IJclub Maarsseveen en omstreken bestaat 75 jaar,	blz. 10
Arie de Zwart , Geschiedenis van het Huys op Diependael,	
deel 1, blz. 42, deel 2, blz. 86, deel 3, blz. 111	111
Tienhoven heeft een nieuwen hoofdweg, Looydijk heet nu Laan van Niftarlake,	blz. 56
Varia:	
Bij gelegenheid van het herplaatsen van een rolpaal langs de Vecht,	blz. 93
Inhoudsopgave periodiek 2003,	blz. 32
In memoriam Nolda Hogenhout-Hofman,	blz. 72
In memoriam mevr. J.P. Zwijns-Brink, b	blz. 83
Kringkroniek,	blz. 3, 35, 73, 103
Van Het Museum Maarssen (5),	blz. 30
Van de penningmeester,	blz. 74

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten? Leuk eeten?

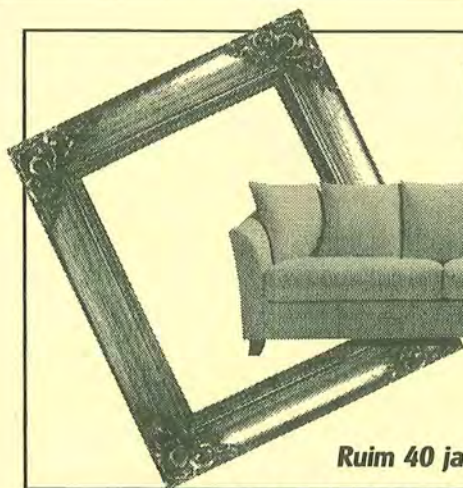
www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Laan van Niterlake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

WoonArt

Ruim 40 jaar in Maarssen!

WoonArt VAN WAAY - alles tussen vloer en plafond

Nassastraat 18 • Maarssen • Tel. 0346 - 561897 • Fax 0346 - 570097

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA.T/M VRIJ. 8.00-12.30 / 13.30 - 18.00

VRIDAG AVOND 19.00/21.00

ZATERDAG 8.00-16.30

WOENSDAG GESLOTEN.

**NASSAUSTRAT 105
3601 BD MAARSSSEN
0346-561615**

**BOUWBEDRIJF
DE JAGER**

**Bouwbedrijf De Jager
Tuinbouwweg 33
3602 AT Maarssen
Tel. 0346 - 552454
Auto 0653 - 442034
Fax 0346 - 551920**

- **Voor verbouwingen**
- **Aanbouwen**
- **Badkamers**
- **Keukens**
- **Div. onderhoudswerken**